

מלוך יקדין זיהושים נפלאים מלוך
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצרא שליט"א

מילה תא חד תא

חד תא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

כפי עבודת האדם זוכה להשפעת נשמה קדושה

שתימך מהלכים ומתעלים מחיל אל חיל. ועל זה מברכים בכל בוקר 'אלקי נשמה שנתת בי טהורה היא', כי בכל יום יכול האדם לזכות לנשמה גבוהה יותר ממה שהיתה לו מקודם, על ידי שמתאמץ בעסק התורה והתפילה ביום אתמול, ונוזהר לשמור עצמו שלא לפגום בנשמתו הטהורה, כך יכול לזכות להתגברות קדושת הנשמה למחרת.

המקדש עצמו זוכה להמשיך עליו נפש רוח ונשמה

ואלו הם הדברים שכתב האור החיים הקדוש בפסוק זה, שאפילו אם יהיה האדם בתחילתו במדרגה שאין למטה ממנה, אם יטריח עצמו בעבודת ה' ישיג הדרגות עליונות כפי שיעור יגיעתו, ובוזו פירש את לשון הכתוב וכהן כי יקנה נפש וגו', כהן היא הנשמה העליונה הנקראת כהן, והזכיר אותה בלשון זכר לומר כי הגיעה במעלתה לגדר זה שתקרא בלשון זכר, ונשמה זו יקנה נפש שבאמצעות כשרון מעשיה קנתה גם את הנפש הנמוכה והעלתה אותה למדרגתה, ועליה נאמר שנקראת 'בעל נפש' (משלי כג ב).

ועיקר ההתעלות מדרגה לדרגה בקנין נשמה גבוהה וקדושה, היא בכח עסק התורה, ועל דרך דאיתא בזהור (משפטים צד): שהאדם בעת לידתו מקבל נפש טהורה [ששורשה מעולם העשייה], ואם זכה במעשיו נותנים לו רוח ממדרגת חיות הקודש [ששורשה מעולם היצירה], ואם הוסיף עוד לקדש עצמו נותנים לו נשמה מצד עולם הכסא [-הבריאה], ואם קידש עצמו עוד יותר נותנים לו לפי מדרגתו נפש רוח ונשמה מעולם האצילות, עד שיזכה למדרגת אדם השלם שממלתו בתחתונים ובעליונים ובצבא השמים.

וידוע על כמה צדיקי עליון שנולדו עם נשמות נמוכות, וזכו במעשיהם הקדושים והגבירו את נשמתם על נפשם והגביהו למדרגות עליונות, וכמו שאמר הבעל שם טוב הקדוש על הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש ע"ה, שמן השמים נתנו לו בשעת לידתו נשמה שפלה שכמעט ואין בכל הדור נמוכה ממנה, והוא ברוב עבודת הקודש שלו הגביה עצמו למעלת הרשב"י זיע"א.

גדולה וקדושה עוד יותר, ויוכל להשיג השגות רמות למעלה משורש נשמתו, ולקבל תוספת אורה ובחינת נשמה יותר גבוהה הלך וגדול עד כי גדל מאוד.

וכך היא דרכם של צדיקים להתעלות מיום ליום, ולהוסיף בכל יום מדרגה יותר גבוהה מכפי שהיתה אתמול, על ידי תוספת קבלות חדשות ומעשים טובים בכל יום, ביתר שאת וביתר עוז במעלות קדושים וטהורים, בקידוש מחשבה דיבור ומעשה, בבחינת 'אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' (תהלים קיט א),

וְכֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיָן כִּסְפוֹ הוּא יֹאכַל בּוֹ וְיִלְיֵד בְּיָתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְּלֶחְמוֹ. וְבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הוּא בְּתָרוּמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא תֹאכַל (כב יא-יב). כל אדם מישראל ניתנת בו נשמה טהורה המסייעת בידו לעבוד את ה' יתברך, וכפי מעלת נשמתו כך זוכה לעבוד את ה' יתברך, אמנם גם אם בשעת לידתו לא קיבל אלא נפש נמוכה ביכולתו להתעלות בעבודתו ולזכות לנשמה גבוהה יותר, וכפי מה שיוסיף אומץ בעבודתו בתורה הקדושה ובקיום המצוות באהבה וביראה בשקידה ונפלאה למעלה מכוחותיו, יזכה שישפיעו לו מן השמים נשמה

מילתא דפליאה

דווקא בזמן חושך וערפל - הזמן המובחר להתקרב לה'

יש לכל אחד לדעת בעת חושך והסתר, שהקב"ה חפץ ומשתוקק לעבודתו זו וכשזוכה לעבדו גם בעת חושך והסתר הקב"ה מתפאר בו ואומר עליו 'ישראל אשר בך אתפאר' (ישעיה מט ג), כי התפארת הגדולה היא הניכרת מתוך הגשמיות וענייני הגוף, כמו שידוע (תקו"ז הקדמה יז). 'תפארת - גופא', שאכן מידת התפארת שבה מתפאר כביכול מלכנו ויוצרנו היא התפארת העולה מן הגוף דווקא, שכן מלאכי עליון העומדים על מכונם ללא הקשיים שמערים הגוף על שוכני חומר אינם מעלים נחת רוח כמו מי שיש לו גוף ומתגבר עליו.

הכיצד, שהרי ביקש דוד המלך ע"ה (תהלים קיט חא) 'מאויבי תחכמני', ופירש הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה שמכוחות היצר החמדה והתאוה שיש בעולם שהם אויבי, 'תחכמני מצוותיך' - אלמד להתחכם בעבודתך וביראתך, שאם יש בי כח להימשך עד כלות הנפש לדבר גשמי וחולף, וכן רואה את אויביו הרצים ונמשכים כאש בוערת לבורות חשוכים ונשברים, על אחת כמה וכמה שיש לי לרוץ ולרדוף אחר מצוות ה' לעבדו בלב שלם.

ואפשר להוסיף כי בשעה של הסתר יש עת רצון גדולה והוא הזמן המובחר להתקרב לבורא יתברך, שכן אמר הרה"ק רבי חיים חייקא מהמדורא ע"ה שהיה תלמידו של המגיד ממעזריטש ע"ה לרמז בפסוק (תהלים צב ב) 'ענן וערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו', שדווקא בזמן חושך ענן וערפל והסתר פנים הוא הזמן המובחר להתקרב ועת רצון, שכאשר 'ענן וערפל' אות הוא כי המדובר כאן הוא 'סביביו' שנמצאים קרוב לקב"ה וצדק ומשפט מכון כסאו שקרובים ממש לכסא הכבוד. וגם אם לפעמים יראה איזה התרשלות בעבודת הבורא יתברך שמו אזי אדרבה יחזיק את עצמו ויקום בזריזות כי בודאי הוא עת רצון.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

טהרת המקוה מחדשת האדם כתינוק שנולד

וטהרת הטבילה מביאה את האדם לידי קדושה, כפי שרמזו בזה צדיקים ע"ה קדושים יהיו לאלקיהם ולא יחללו שם אלקיהם כי את אשי ה' לחם אלקיהם הם מקריבים והיו קודש שתיבת 'מקוה' נרמז בראשי התיבות ה'ם מ'קריבים ו'היו ק'ודש. ובפרט אם כרוך עם הטבילה מסירות נפש בודאי מגיע לקדושה וטהרה וזוכה לו ולדורותיו, והנה בימים קדמונים היו זקוקים למסירות נפש ממש כדי לטבול לטהרה, כי המקוואות והנהרות היו קופאים בימי הקור, והיו מסתכנים בנפשם כדי לזכות לטהרה, ועל ידי כן זכו להעמיד דורות ישרים המוסרים נפשם בעבודת הבורא.

ב' ורוח אלקים מרחפת על פני המים, ויתן אל לבו בדמיון, כי כמו שנתחדש בגופו יחדש גם כן פעולותיו לטוב, ויכשיר מעשיו וידקדק בדרכי השם ברוך הוא.

יסוד טהרת המקוה ממסירות הנפש שבה

ואפשר לבאר עניין הטבילה שבשעה שהאדם נמצא כולו במים אין ביכולתו לנשום והוא חשוב כמת, וכשיצא מן המים הרי זה כאילו נברא מחדש, וזו מעלת התשובה יחד עם הטבילה לשלימות הכפרה, כי כל בעלי תשובה צריכים תשובה עם הטבילה, ועל ידי התשובה עם הטבילה נחשבים כקטן שנולד.

קדשים יהיו לאלקיהם ולא יחללו שם אלקיהם כי את אשי ה' לחם אלקיהם הם מקריבים והיו קדש (כא'ו). במעלת הטבילה במקוה טהרה איתא בספר הליקוטים להאריז"ל על הפסוק (תהלים נא יב) 'לב טהור ברא לי אלקים', 'לב טהור ברא', ראשי תיבות 'טבל' וסופי תיבות 'ברא', לומר שהטבילה בכוונה ראויה גורמת לאדם להיות בריה חדשה, כמו שכתב בספר החינוך (מצוה קעג): ובטעם המים שיטהרו כל טמא אחשוב על צד הפשט, כי העניין הוא כדי שיראה האדם את עצמו אחר הטבילה כאילו נברא באותה שעה, כמו שהיה העולם כולו מים טרם היות בו אדם, וכמו שכתוב (בראשית א

ברית קודש - עול מלכות שמים במסירות נפש

אבינו ביקש להותיר לדורות אחריו ברכה, לעורר ולהשפיע על בניו קשר אהבה לבורא יתברך, שיהיו גם הם באים בבריתו במדרגה גבוהה של י"ג מידות הרחמים הנרמזות בפרשה זו.

י"ג הבריתות שנשנו לברך את

ישראל שיכרתו ברית עם הקב"ה

אפשר להוסיף בזה על פי ששמעתיה ממור"ר אבי ע"ה ביאור על הפסוק (לעיל יט ב) 'קדושים תהיו, שלכאורה היה צריך לומר 'היו קדושים' שהרי זה ציווי. אך הוא הדבר שבאה תורה ללמדנו כי הקב"ה אומר שאתם תהיו קדושים בכל מקרה, דהיינו, לא רק ציווי מונח כאן, אלא הוראת העתיד שכך יהיה. הרי זה כמו 'רבי' המברך את תלמידיו 'ברוכים תהיו, כך כביכול הקב"ה פונה אלינו ואומר לנו: 'אני מברך אתכם שתהיו קדושים'. וכן כתוב בברכת משה רבינו לבני ישראל (דברים לג א) 'וזאת הברכה אשר ברכך משה איש האלקים את בני ישראל, וביארו צדיקים ע"ה, שזאת היא הברכה שבירך משה רבינו את ישראל שיהיו 'איש האלקים' כמותו.

וכן גם כאן, ה'ברית' שחזרה ונשנתה בפרשה הרי היא בבחינת 'שנה עליו' הכתוב לעכב', לרמז באה, שברית זו אינה רק ציווי אלא לומר ולברך את בני ישראל שיכרתו ברית עימו, שאף הקב"ה כורת עמנו את הברית, לקדשנו ולטהרנו בקדושה עילאה, כשם שאנו מבקשים וחפצים בבואנו בבריתו.

בחיים ומל את ערלת בשרו, שפע של חיות בגשמיות ורוחניות לכל חייו, וזאת על דרך שאמרו (יומא עו). 'מידה טובה מרובה ממידת פורענות', ואם המבטלה כך - המקיימה ודאי מרובה השפעת חיותו ממנה.

י"ג בריתות כח למסור נפש בכל הדורות

מעתה נתנה ראש ונשובה למה שהיה רבי ישמעאל דורש 'גדולה מילה שנכרתו עליה י"ג בריתות', כלומר, שלוש עשרה בריתות נכתבו בפרשת המילה, בפרשה חזרו ונשנו ה'בריתות' שוב ושוב, ומדוע, הרי את האדם מלים פעם אחת בלבד. אלא אברהם אבינו שהיה אז בן תשעים ותשע שנים לא ביקש גדולה רק לעצמו, ולכך הדיבור 'זאתנה בריתי ביני ובינך' כביכול לא סיפק אותו, כי אברהם אבינו שעליו נאמר 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' היה מבקש ללמד ולהורות, לשעה ולדורות, לצוות את בניו ואת ביתו אחריו שאף הם יוכלו למסור נפשם ורצונם על קדושת שמו יתברך.

ולפיכך חזרו ונשנו והודגשו שוב ושוב תיבות 'ברית' גם בהקשר של הדורות הבאים, 'והקימותי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריו', ואתה את בריתי תשמור אתה וזרעך אחריו לדורותם, 'זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריו' ועוד, להודיע כי מעשה אבות סימן הוא ומורה דרך לבנים. כי אברהם

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב לב). וברש"י: מה תלמוד לומר 'ונקדשתי', מסור עצמך וקדש שמי. יכול ביחיד, תלמוד לומר 'בתוך בני ישראל'. וכשהוא מוסר עצמו, ימסור עצמו על מנת למות, שכל המוסר עצמו על מנת הנס אין עושין לו נס, שכן מצינו בחנניה מישראל ועזריה שלא מסרו עצמן על מנת הנס, ע"כ דברי רש"י ע"ה.

יש לבאר בזה, דהנה ראשונה לכל מצוות ה' הנה היא מצות ברית מילה, שהיא המצוה הראשונה שבחיי כל איש מישראל. וכיון שאין תוקף החסידות כבתחילתה (רוקח הקדמה), ברי הדבר כי ממנה יסוד ממנה פינה לכל החיים, ואחריה ימשכו התורה והמצוות שיקיים ה"ך הנולד במשך כל חייו.

רבים ונשגבים מעלותיה יותר מכל מצוה אחרת כפי שאמרו על כך חז"ל (נדרים לא): 'גדולה המילה שנכרתו עליה י"ג בריתות', שבעוד על התורה כולה נזכר שלוש בריתות, על מצוה יחידה זו - מצות ברית מילה, נכרתו שלוש עשרה בריתות, שכן מצינו בפסוקים שבציווי הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה למול עצמו ובניו ביתו, שלוש עשרה פעמים שנאמרה תיבת 'ברית'.

עוד מצינו בה חידוש על יתר המצוות, שהמבטלה חייב כרת, וביארו, שכיון שממנה באה חיות האדם, אם כן כאשר מבטלה נכרת הוא משורש החיים, ובודאי כוחה מרובה להשפיע לאיש אשר יחפוץ

המשכת זמני גדלות לימי קטנות

(י) 'ועוד מעט ואין רשע' שבכל מצב שרק יהיה וגם אם סר האדם חס ושלוה מדרך הטוב ועושה רע, מכל מקום אין בכוחו להרשיע כל כך עד שלא ישאר בו משהו מהטוב, אלא תמיד נשאר בו מעט שאינו רשע כמו שכתוב 'ועוד מעט ואין רשע' וכו', 'ועוד מעט' היינו שתמיד יש בו מעט ש'אינו רשע', והיא הנקודה הפנימית של הלב שאין בה רשעות ואינה נפגמת. ועל זה התפלל דוד המלך ע"ה 'והתבוננת על מקומו' תן דעתך על אותו המעט הפנימי, ותראה ש'איננו' שאין שם רשעות, וכל חטא האדם אינו כי אם בחיצוניות. שכן ביסוד הבריאה ישנם עשרה עומקים וכך גם בנפש האדם, ואף אם נראה לעין קדושתו, עדיין עומק לפניו מעומק עד העומק העשירי שאינו נטמא לעולם.

חיוב על כל אחד לזכור בכל יום את ימי הטובה והארתם

הנה לנו כי כן נקבע בכל איש מישראל ומראשית היותו והתהוותו של עם ישראל נבנה בהם היסוד לכל הארות הרוחניות שתמיד ישמעו בהם קול גדול שאינו פוסק, רק שיש לו לאדם לצפות ולזכור שיש בו הארות מימי הטובה ונמצאים הם תמיד אצלו ולכן תמיד יכול להתחבר אליהם ולהתקשר בהם. ולכן לכל אחד לזכור זאת בעת היותו בזמני הטובה שהארות אלו הם שנמצאים עמו תמיד רק שנסתרים אך נותנים גם נותנים לו כוחות קדושה.

וכשם שידוע כי מחויב כל אחד לזכור בכל יום מעמד הר סיני ככתוב (דברים ו יב) 'השמר לך פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב' וגו'. ועוד דרשו בו צדיקים שזהו הנאמר 'עולת תמיד העשויה בהר סיני' שבכל עת שרוצה להתעלות יזכור אותה העלייה שהיתה לו בהר סיני. כך מצוה על כל אחד ואחד לזכור בכל יום שנמצא בו, את הימים הטובים שבהם האירה לו הקדושה, שכמו שהיה במעמד הר סיני שבו התגלה האור לכלל ישראל, כך באופן פרטי האירה לו הקדושה ביום מן הימים, ועל כן יש לו לזכור את היום בו עמד לפני ה' אלקיו בהתעוררות הקדושה שהיתה בו אז ובכל עת יכול הוא לעוררה ולשאוב ממנה כוחות קדושה.

כמו שאמר החידושי הרי"ם ע"ה על הפסוק (תהלים לב ו) 'על זאת יתפלל אליך כל חסיד לעת מצוא', כי כשזוכים לאיזה התגלות צריכים לראות שיהיה נקבע בלב היטב להיות דבר של קיימא, וזה הכוונה 'ביום טובה היה בטוב', שיהיה כל מציאות הוייתו כלול בטוב המתגלה באותו יום, ואם הוא שקוע בטוב ואינו מסיח דעת ממנה אזי מתקיים בהוייתו יאה, שנשאר הדבר להיות בר קיימא.

שעה של הארה מכח הקול ממתן תורה שלא פוסק בכל הדורות

מהיכן ישנו כח ייחודי זה בבני ישראל, שלכל אחד יש זמני התגלות עד שיכול הוא וצריך לקחת ההארות לזמנים אחרים שבהם נסתרת הקדושה, תשובתה תהיה, כי כך טבע הקב"ה בנשמות ישראל עם קרובו מעת מתן תורתנו הקדושה שהיו בו כל ישראל שבכל הדורות 'את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה' (דברים כט יד), שכל נשמות שעתידין להיות אף הן עמדו לפני הר סיני.

וכח מעמד זה אינו נפסק לרגע שכך נאמר (דברים ה יט) 'קול גדול ולא יסף' ומתרגם אונקלוס 'ולא פסק', וכמו שאמרו צדיקים הכוונה שקול זה של מתן תורה מתלווה והולך בכל זמן ועת, והוא אותו הבת קול הנשמעת בכל יום מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה (אבות פ"ו מ"ב), והיא הבת קול האומרת שובו בני שובבים, ומכניסה בכל אחד הרהורי תשובה בכל יום ויום. שכל התעוררות שיש לו לאדם לתשובה היא מכח הבת קול היוצאת בכל יום מהר חורב, שהיא המשך אותו הקול דמתן תורה שאינו פוסק לעולם.

בת קול נשמעת בעומק נפש איש מישראל הנשאת טהורה בכל מצב

וכח בת קול זו היא הנמצאת בעומק נפשו של כל יהודי, אשר גם אם מים רבים ישטפוהו עדיין תישאר בו נקודה אלוקית שאינה נפגמת מכח מעמד הר סיני שבו נקבעה הקדושה בכל אחד מישראל ונשאת לתמיד. וזהו מאמר הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז' ע"ה על הפסוק (תהלים לו

ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרתי אלהם לנפש לא יטמא בעמיו (כא א). איתא בשפת אמת (מקץ תרל"א ד"ה ומה) על הפסוק בקהלת (ז יד) 'ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה', פירוש 'היה' לקבוע בהארה בגוף האדם. 'וביום רעה ראה' עתה איך להתנהג אחר כך. כי קודם כל נסיון יש הארה איך ללמוד על אחר כך. ויש לנו ללמוד זאת ממה שאמר יוסף לאסוף ולצבור בר כדי שיהיה אוכל גם בימי הרעב שהגיעו אחר כך, ולרמז בא שבימים הטובים שנתגלה הקדושה בהם, יש לכל אדם להכין לעצמו ולקבוע ההארות בליבו היטב, כדי שיהיו איתו ההארות הללו גם בימי רעה כשהקדושה נסתרת.

'להזהיר גדולים על הקטנים' להאיר אור מימי הגדלות לימי הקטנות

והכל סוכין תחת אילן הגדול של רבינו הקדוש רבי אלימלך מליז'ענסק ע"ה שדורש בכך מה שכתב רש"י בפרשתנו 'אמור ואמרת' להזהיר גדולים על הקטנים, ובקדשו ביאר: להיות כל האדם בשעה שעוסק בתורה או בתפילה או באיזה דבר קדושה אז הוא בגדלות המוחין, וכך הדרך הצדיקים שלפני התפילה המה מיישבים עצמם ומוחין שלהם לפני מי הם מתפללין, והקדושה היא מגביה המוחין בעת העסק בה, אבל אחר התפילה או עסק הקדושה הוא נופל לקטנות המוחין בהילוכו בהבלי הזמן וזה אינו תכלית העבודה השלימה, כי אדם צריך להיות תמיד בקדושה ובטהרה בלי הפסק רגע אחד. לזה צריך לקשר עצמו כל כך בעת הגדלות מחשבתו בהשם יתברך ברוך הוא שיהיה מחשבתו קשורה אף שילך ממנה. וזה 'ולהזהיר גדולים', פירוש בשעה שהם בגדלות. 'על הקטנים', שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות.

לכל אדם יש עת מצוא ושעה של הארה

כל האמור מתקיים בכל אחד מישראל שיש זמנים שמאירים לו יותר או אפילו רגעים מסוימים, שכך אמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"ג) 'אין לך אדם שאין לו שעה' ופירש השפת אמת (ויצא תרנ"ג ד"ה סולם) שלכל אחד יש את השעה שבו מרגיש הוא קרבת ה', ויש לכל ישראל זמנים בהתגלות. והעבודה בשעה זו היא

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להעתיק ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל

